

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

De Boelelaan 1105
Telefoon (020) 598.5337

COLLEGE VAN BEROEP
VOOR DE EXAMENS

No 2024/53/1195

HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak op het beroep van [appellante], [studentnummer], gericht tegen het besluit van de Examencommissie van de Faculteit der Geneeskunde, verweerster, om appellante geen vrijstelling te verlenen voor het onderdeel Wetenschappelijke stage.

I. Loop van het geding

Appellante heeft op 19 augustus 2024 bij het digitale loket van het College van Beroep voor de Examens beroep ingesteld tegen de beslissing van verweerster van 9 juli 2024. Op 20 augustus 2024 heeft het College aan verweerster gevraagd om in overleg met appellante na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft appellante uitgenodigd voor een gesprek op 28 augustus 2024. Er is geen schikking tot stand gekomen. Verweerster heeft op 23 september 2024 een verweerschrift ingediend.

Appellante en verweerster zijn uitgenodigd voor een zitting van het College op 9 december 2024. Appellante was bij de zitting aanwezig. Namens verweerster waren prof. dr. P.L. Hordijk (voorzitter) en mr. drs. A.E.M. Boogerman (ambtelijk secretaris) aanwezig, samen met dr. I.J. van Wijk (programmacoördinator van Zigma). Partijen hebben hun standpunten mondeling toegelicht.

II. De feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting gaat het College uit van de volgende feiten. Appellante volgt in het studiejaar 2024-2025 de masteropleiding Geneeskunde en is toegelaten tot de opleiding op grond van het premasterprogramma Zigma. Studenten die zijn toegelaten tot de masteropleiding met het Certificaat premaster Zigma dienen op een vast moment te starten en een vast programma te volgen waarvan in beginsel niet kan worden afgeweken. Studenten van het Zigma-programma starten op 1 september met een verplichte wetenschappelijke stage van 24 weken. Gedurende deze 24 weken volgen zij tevens het verplichte aanvullende research profileringsprogramma van 10 EC, bestaande uit onder andere trainingen in het schrijven van wetenschappelijk Engels, een wetenschappelijk postersymposium en een cursus ter voorbereiding op het landelijk BROK-examen. BROK staat voor Basis cursus Regelgeving en Organisatie voor Klinisch Onderzoekers. Na afronding van de wetenschappelijke stage volgt het Zigma-programma het programma van de reguliere masteropleiding Geneeskunde in de vorm van een aantal coschappen in jaar 1 tot en met 3, aangevuld met enkele nog te volgen Zigma-onderwijsavonden, tevens onderdeel van het Zigma-programma.

Appellante heeft bij verweerster verzocht om haar vrijstelling te verlenen voor de wetenschappelijke stage vanwege haar afgeronde promotieonderzoek en het feit dat zij beschikt over zeer ruime ervaring in

het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Verweerster heeft het verzoek op 9 juli 2024 afgewezen, omdat in artikel 10.6, lid 2 van de Onderwijs en Examenregeling (de OER) is bepaald dat Zigma-studenten het eerste masterjaar starten met een verlengde wetenschappelijke stage en deelnemers aan Zigma in principe niet in aanmerking komen voor vrijstelling van de wetenschappelijke stage. Appellante valt volgens verweerster tevens niet onder een van de twee specifieke situaties op grond waarvan verweerster een uitzondering kan maken met betrekking tot vrijstelling van de verlengde wetenschappelijke stage (niet het aanvullende research profileringsprogramma):

- Indien de student deelneemt aan het dubbele masterprogramma en een wetenschappelijke stage loopt tijdens de periode van het wetenschappelijke traject, in het kader van de andere (tweede) master. Na succesvolle afronding van die stage kan de student bij de examencommissie vrijstelling aanvragen voor de wetenschappelijke stage van Zigma.
- Indien de student een PhD-traject volgt én het instellingscollegegeld moet betalen in verband met een eerder afgeronde masteropleiding binnen het domein gezondheid. De student werkt aan het eigen PhD-traject tijdens de periode van het wetenschappelijk traject van Zigma. Het PhD-traject dient al opgestart te zijn voorafgaand of tijdens het premasterjaar (getuige de officiële inschrijving in een Doctoral School en één of meerdere publicaties voortkomend uit het PhD-traject). Op basis van deze PhD of de daarvoor afgeronde masterstage, kan achteraf bij verweerster vrijstelling worden aangevraagd voor de wetenschappelijke stage van de masteropleiding Geneeskunde.

III. Standpunten van partijen

Standpunt van appellante

Appellante heeft om vrijstelling verzocht van de Wetenschappelijke stage, omdat zij ruime ervaring heeft met het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Appellante is gepromoveerd forensisch antropoloog en heeft in 2021 haar proefschrift verdedigd. Het specialisme van appellante valt in Nederland onder de forensische geneeskunde. Het onderzoek dat appellante heeft uitgevoerd voor haar proefschrift hield in dat zij meewerkte aan autopsies en het forensisch antropologisch onderzoek verrichtte op niet-geïdentificeerde overledenen bij het Pima County Office of the Medical Examiner. Zij verzamelde bot-, tand- en haarmonsters van deze personen om hun isotopensamenstelling te vergelijken met een isotopenkaart die zij ontwikkelde op basis van haar- en watermonsters die zij in heel Mexico heeft verzameld. Met behulp van deze vergelijking was appellante in staat om potentiële gebieden van herkomst te identificeren en de identificatie van verschillende individuen in de afgelopen jaren te ondersteunen. Haar onderzoek werd financieel ondersteund door de American Academy of Forensic Sciences Humanitarian and Human Rights Recourse Center Grant via het National Institute of Justice (U.S. Department of Justice) en de American Academy of Forensic Sciences, aldus appellante. Appellante werd vervolgens aangenomen als postdoctoraal onderzoeker aan de VU en heeft in die hoedanigheid gewerkt aan verschillende onderzoeksprojecten over de hele wereld, maar heeft ook regelmatig gewerkt voor het Openbaar Ministerie, Nationaal Forensisch Instituut en de politie van Nederland en Duitsland aan zaken met ongeïdentificeerde personen. Verder heeft appellante studenten aan de VU begeleid die geïnteresseerd zijn in forensische antropologie en isotopenanalyse, en studenten van de opleiding forensische wetenschappen aan de UvA bij hun onderzoek en literatuurscripties. Appellante wijst er bovendien op dat zij de afgelopen jaren dertien artikelen heeft gepubliceerd in peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriften, papers heeft gepresenteerd op congressen, webinars heeft gegeven, wetenschappelijke sessies heeft georganiseerd en moderator was op congressen.

Appellante stelt dat niet duidelijk is op grond van welke Onderwijs- en Examenregeling (OER) de beslissing op haar verzoek is gebaseerd. Zij stelt dat verweerster de OER 2024-2025 heeft toegepast, terwijl dat de OER 2023-2024 had moeten zijn. Als de OER 2023-2024 op haar situatie van toepassing is, dan komt zij wel in aanmerking voor een vrijstelling van de wetenschappelijke stage. In de OER 2023-2024 staat namelijk dat er geen vrijstelling wordt verleend aan studenten uit het Zigma-programma voor de coschappen, semiartsstage of onderdelen van het research profileringsprogramma. De Wetenschappelijke stage wordt daarin niet genoemd. In de OER 2024-2025 is artikel 10.6 lid 5 en 6 aangepast en is bepaald dat er geen vrijstelling wordt verleend aan studenten uit het Zigma-programma voor de coschappen, senior coschap, de verlengde wetenschappelijke stage, of onderdelen van het

research profileringsprogramma. Appellante vindt dat moet worden uitgegaan van de bepalingen uit de OER die van toepassing is en niet van ongeschreven beleid van verweerster.

Verder wijst appellante erop dat in de OER 2024-2025 twee uitzonderingssituaties zijn opgenomen op grond waarvan verweerster kan afwijken van de regel dat geen vrijstelling wordt verleend aan Zigma-studenten. Eén van die uitzonderingssituaties is dat een student een PhD-traject volgt én instellingscollegegeld moet betalen in verband met een eerder afgeronde masteropleiding binnen het domein gezondheid. Appellante vindt het onnavolgbaar dat studenten niet in aanmerking komen voor vrijstelling wanneer zij hun PhD-traject hebben afgerond, maar wel als zij nog bezig zijn met dat traject. Appellante begrijpt niet hoe een voltooide PhD minder waard is dan een PhD-traject dat nog niet is afgerond. Volgens appellante is er geen goede reden voor deze regel en wordt er geen rekening gehouden met de verschillende achtergronden van de Zigma-studenten. Ook vindt zij de eis dat de student instellingscollegegeld moet betalen niet logisch, omdat dan alleen studenten met een Nederlandse mastergraad in aanmerking komen voor de vrijstelling. Studenten met een buitenlandse mastergraad vallen niet onder de categorie studenten die het instellingscollegegeld zijn verschuldigd. Voor appellante is het niet logisch of eerlijk om een verschil te maken tussen een Nederlandse of buitenlandse vooropleiding om te beoordelen of een student in aanmerking kan komen voor een vrijstelling.

Ook is appellante verteld dat de gedachte achter de regeling is dat Zigma-studenten als cohort samen afstuderen. In dat kader wijst zij erop dat zij niet van plan is de startdatum van haar coschappen te veranderen en daarnaast is dat argument niet valide omdat de groepen in tweeën worden gesplitst en er ook studenten zijn die een pauze nemen tijdens hun coschappen om te werken aan hun PhD. Die studenten zullen hun studie later afronden dan de rest van de groep.

Appellante licht toe waarom de vrijstelling van de Wetenschappelijke stage voor haar van groot belang is. Hoewel zij niet de startdatum van haar coschappen wil veranderen, maakt het voor haar een aanzienlijk financieel verschil of zij de stage moet lopen of niet. Appellante komt niet meer in aanmerking voor studiefinanciering omdat zij pas op haar 30^e met haar studie is begonnen. Als zij de wetenschappelijke stage moet volgen en daardoor minder mogelijkheid heeft om te werken, is het voor haar moeilijker om haar huur te betalen en in haar levensonderhoud te voorzien. Appellante is zich er uiteraard van bewust dat de coschappen ook zwaar zijn, maar het maakt een groot verschil of zij twee of drie jaar van haar spaargeld moet leven. Appellante hoeft geen instellingscollegegeld te betalen, maar heeft evenwel een financieel belang bij de vrijstelling, aldus appellante.

Verder vindt appellante het jammer om in het verweerschrift te lezen dat verweerster meent dat zij in de periode van de wetenschappelijke stage vrij zou willen zijn. Dat is geenszins het geval. Appellante wijst erop dat zij dit jaar vijf artikelen heeft gepubliceerd en altijd bezig is met onderzoek. Zij had haar tijd beter kunnen benutten door fulltime te werken als forensisch antropoloog, wat niet alleen bijdraagt aan de wetenschap, maar ook aan de identificatie van ongeïdentificeerde personen.

Appellante heeft haar werkzaamheden als postdoc niet ingebracht ter vervanging van de Wetenschappelijke stage, omdat haar periode als postdoc afliep en zij in de betreffende periode niet meer actief in het laboratorium stond. De periode die appellante nog kon inbrengen zou 22 weken betreffen en de Wetenschappelijke stage moet een periode van 24 weken beslaan. In verband met Europese wetgeving was het geen optie om de periode van de postdoc te verlengen. Appellante geeft aan dat de bespreking over een eventuele andere invulling aan de Wetenschappelijke stage anders is verlopen dan door verweerster wordt geschetst, maar zij vindt het niet nuttig om dat in beroep ter discussie te stellen.

Standpunt van verweerster

Verweerster heeft het verzoek afgewezen omdat niet voldaan is aan de bepalingen in artikel 10.6 van de OER masteropleiding Geneeskunde 2023-2024. Verweerster stelt voorop dat niet in geschil is dat de OER 2023-2024 in dit geval van toepassing is. Verweerster is echter van mening dat dit niet leidt tot een andere uitkomst. Ook onder de OER 2023-2024 komt appellante niet in aanmerking voor een vrijstelling van de Wetenschappelijke stage. In artikel 10.6 staat namelijk vermeld dat Zigma-studenten geen vrijstelling krijgen voor de coschappen, semiartsstage of onderdelen van het research

profileringsprogramma. In de OER 2023-2024 is niet geëxpliciteerd, zoals in de OER 2024-2025 wel het geval is, dat het research profileringsprogramma bestaat uit zowel de wetenschappelijke stage als het aanvullend profileringsprogramma. De nadere uitwerking van de uitzonderingssituaties waaronder verweerster kan afwijken van hetgeen is bepaald in artikel 10.6 OER, zoals is opgenomen in de OER 2024-2025, is bestendig beleid van verweerster, dat al geldt sinds 2016, maar niet eerder is opgenomen in de OER. Dat dit al bestaand beleid was blijkt uit het feit dat het al werd toegepast in de praktijk en dat studenten conform dit beleid werden geïnformeerd. De informatie was te vinden op de website en werd benadrukt in de Zigma-groep door middel van individuele gesprekken. De opleidingscoördinator licht toe dat in het Zigma-programma met de individuele student wordt gekeken hoe het programma zo leerzaam mogelijk kan worden ingevuld. In dat kader zijn de mogelijkheden om een vervangend onderzoek in te brengen voor de periode van de Wetenschappelijke stage met appellante besproken. Volgens de opleidingscoördinator heeft appellante echter geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar Wetenschappelijke stage in te vullen door haar nog lopende postdoc-traject. Het is een vereiste dat de mogelijkheid van een andere invulling van de wetenschappelijke stage vooraf wordt besproken met de opleiding. In die zin is de bepaling uit artikel 10.6 OER geen vrijstelling in traditionele zin, maar gaat het om een andere invulling van een onderwijseenheid. Er moet binnen het programma voor Zigma-studenten hoe dan ook een periode van 24 weken onderzoek worden gedaan. Verweerster wijst er daarom op dat zij niet betwist dat appellante over een zeer ruime ervaring op het gebied van wetenschappelijk onderzoek beschikt. Als appellante op basis van een bachelorgetuigschrift Geneeskunde zou zijn toegelaten tot de gewone masteropleiding geneeskunde, dan zou zij zonder twijfel in aanmerking zijn gekomen voor een vrijstelling van de wetenschappelijke stage op basis van de criteria die appellante aanhaalt in haar beroepschrift. Echter, appellante is deelnemer aan het Zigma-programma en voor haar gelden dus niet de criteria voor vrijstelling van de wetenschappelijke stage van de gewone masteropleiding, aldus verweerster. Verweerster stelt dat studenten die zich inschrijven voor het premasterjaar Zigma uitgebreid worden voorgelicht over het Zigma-programma. Zij weten derhalve al bij de inschrijving dat een wetenschappelijke stage van 24 weken, alsmede een daarmee samenhangend aanvullend research profileringsprogramma, verplichte onderdelen zijn. Op de website staat vermeld dat er in het premasterjaar en de masterjaren geen vrijstellingen mogelijk zijn. Tijdens het premasterjaar wordt in informatieve groepsbijeenkomsten herhaald dat er geen mogelijkheid is voor vrijstelling van de wetenschappelijke stage. Studenten kiezen, met andere woorden, bewust voor een programma met een focus op wetenschappelijk onderzoek.

Verweerster legt uit dat studenten van het Zigma-programma een vaste startdatum van de masteropleiding hebben: 1 september van het studiejaar volgend op het studiejaar waarin het premastercertificaat is behaald. Studenten van het Zigma-programma zijn verplicht om die datum te starten. Zij kunnen niet kiezen voor een latere startdatum. Het Zigma-programma kent kleinschalig onderwijs. De groep van (ongeveer) 24 studenten die op 1 september zijn begonnen in het premasterjaar blijft ook in de driejarige masteropleiding als groep onderwijs volgen. Studenten van het Zigma-programma starten op 1 september met een verplichte wetenschappelijke stage van 24 weken. Gedurende deze 24 weken volgen zij tevens het verplichte aanvullend research profileringsprogramma van 10 EC, bestaande uit onder andere trainingen in het schrijven van wetenschappelijk Engels, een wetenschappelijk postersymposium en een cursus ter voorbereiding op het landelijk BROK-examen. Na afronding van de wetenschappelijke stage volgt het Zigma-programma het programma van de gewone masteropleiding geneeskunde in de vorm van een aantal coschappen in jaar 1 tot en met 3, aangevuld met enkele nog te volgen Zigma-onderwijsavonden, tevens onderdeel van het Zigma-programma. De studenten starten op twee vooraf vastgelegde startmomenten de coschappen, twee à drie maanden na afronding van het wetenschappelijk traject.

Volgens verweerster komt appellante niet in aanmerking voor een vrijstelling van de Wetenschappelijke stage op grond van een van de twee uitzonderingssituaties die verweerster hanteert. Verweerster beoordeelt verzoeken om vrijstelling onafhankelijk, maar in het kader van de zorgvuldigheid doet verweerster navraag bij de onderwijscoördinator, die goed bekend is met de achtergrond van de Zigma-studenten. Zodoende kan verweerster beoordelen of studenten vallen onder een van de twee uitzonderingssituaties uit het beleid.

Ten eerste studenten die deelnemen aan het zogenaamde dubbele masterprogramma. Dit zijn studenten die bijvoorbeeld een masteropleiding Biomedische Wetenschappen combineren met een masteropleiding Geneeskunde. Voor deze studenten geldt dat ze voor de twee masters maar eenmaal een wetenschappelijke stage hoeven te doen vanwege de aard van het onderzoek. Deze studenten krijgen toestemming om in de 24 weken van het Zigma-programma de wetenschappelijke stage te doen in het kader van hun andere master. Uiteraard moet deze wetenschappelijke stage voldoen aan alle eisen die door de opleiding Geneeskunde aan een wetenschappelijke stage gesteld worden. Hetzelfde geldt voor studenten die gestart zijn met een promotietraject. Zij mogen de 24 weken van de wetenschappelijke stage van het Zigma-programma invullen met het onderzoek dat zij in het kader van het promotietraject aan het verrichten zijn. Bij beide uitzonderingen geldt dus dat studenten bezig zijn met wetenschappelijk onderzoek gedurende 24 weken, maar onder een andere noemer dan de masteropleiding Geneeskunde. Zij volgen daarbij ook de verplichte Zigma-onderwijsonderdelen, die aansluiten bij het doen van onderzoek. Verweester wijst er in dat kader nogmaals op, dat appellante haar postdoctract niet (vooraf) heeft ingebracht ter vervanging van de Wetenschappelijke stage, terwijl die mogelijkheid wel bestond en is besproken.

IV. Overwegingen van het College

Het beroep van appellante is tijdig ingesteld en voldoet ook overigens aan de wettelijke eisen. Het beroep is ontvankelijk.

Het gaat in deze zaak om de vraag of verweester in redelijkheid het verzoek van appellante om vrijstelling voor de Wetenschappelijke stage kon afwijzen. Ter zitting is duidelijk geworden dat niet in geschil is dat de OER 2023-2024 van de masteropleiding Geneeskunde van toepassing is.

In artikel 10.6 van deze OER is bepaald waaruit het Zij-instroomprogramma Geneeskunde VU (Zigma) uit bestaat en dat studenten die het premasterprogramma Zigma hebben afgerond en op grond van het Certificaat premaster Zigma zijn toegelaten tot de masteropleiding, in het eerste masterjaar starten met een verlengde wetenschappelijke stage. Daarnaast zijn zij verplicht tijdens de masteropleiding een aanvullend onderwijsprogramma te volgen met een focus op wetenschappelijk onderzoek. Ter zitting is door verweester afdoende uiteengezet dat de Wetenschappelijke stage onderdeel is van het research profileringsprogramma, samen met het aanvullende research profileringsprogramma als bedoeld in artikel 10.6 lid 3 OER, ondanks het feit dat dit niet is geëxpliciteerd zoals in de OER 2024-2025 is gedaan. Dat het research profileringsprogramma niet alleen bestaat uit de onderdelen als beschreven in artikel 10.6 lid 3, blijkt immers uit de omschrijving dat die onderdelen het aanvullende research profileringsprogramma betreffen.

In artikel 10.6 lid 5 OER is vervolgens bepaald dat aan studenten die het Zij-instroomprogramma Zigma volgen geen vrijstelling wordt verleend voor de coschappen, semiartsstage of onderdelen van het research profileringsprogramma. Op grond van de bepalingen uit artikel 10.6 OER 2023-2024 staat verweester (in beginsel) geen vrijstelling toe aan Zigma-studenten voor onderdelen van het research profileringsprogramma, waaronder de Wetenschappelijke stage en het aanvullende research profileringsprogramma moeten worden begrepen.

Verweester hanteert beleid op grond waarvan zij in twee uitzonderingssituaties toestaat dat de Wetenschappelijke stage wordt vervangen door een andere onderzoeksstage op masterniveau, die voldoet aan alle eisen die door de opleiding geneeskunde aan een wetenschappelijke stage wordt gesteld of door een (lopend) PhD-traject als dit gelijktijdig loopt en overeenkomt met de periode van 24 weken voor de Wetenschappelijke stage. Voor het College is voldoende aannemelijk gemaakt dat het gaat om bestendig beleid. Dat verweester dit beleid al geruime tijd hanteert blijkt uit het feit dat studenten eerder van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt en dat het beleid wordt uitgedragen binnen de opleiding. Door appellante is niet weersproken dat binnen de opleiding de mogelijkheid wordt geboden om onder voorwaarden de Wetenschappelijke stage op een andere manier in te vullen, als dit vooraf wordt besproken en getoetst. Het College volgt verweester in de stelling dat artikel 10.6 van de OER 2024-2025 geen inhoudelijke wijziging bevat ten opzichte van de OER 2023-2024, maar een verduidelijking is van bestaand beleid door formalisering.

Het College constateert dat appellante niet valt onder één van de twee uitzonderingssituaties op grond waarvan verweerster vrijstelling kan verlenen voor de Wetenschappelijke stage, nu appellante haar postdoc-traject niet volledig heeft gedaan tijdens de periode van 24 weken die moet worden ingevuld met de Wetenschappelijke stage, omdat haar postdoc-traject in die periode nog slechts 22 weken liep en appellante tevens heeft toegelicht in die periode niet meer in het laboratorium te staan. Ook voldeed appellante niet aan de voorwaarde dat PhD-studenten die vallen onder de uitzonderingssituaties, het instellingscollegegeld zijn verschuldigd.

Gelet op het bovenstaande is het College van oordeel dat verweerster in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen om het verzoek van appellante om vrijstelling voor de Wetenschappelijke stage af te wijzen. Verweerster heeft de in de OER vermelde procedure gevolgd en is daarnaast in de onderhavige beroepsprocedure gemotiveerd ingegaan op alle argumenten die appellante heeft ingebracht.

Het hierboven overwogene leidt tot de volgende uitspraak.

V. Uitspraak

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Aldus gedaan te Amsterdam, op 24 december 2024, door prof. dr. P.J. Huisman, voorzitter, prof. dr. J.J. Beishuizen en S.L.M. Bekkenutte, leden, in aanwezigheid van mr. S.A. Snoeren, secretaris.

prof. dr. P.J. Huisman,
voorzitter

mr. S.A. Snoeren,
secretaris

Tegen een uitspraak van het College van Beroep voor de Examens kan, onder vermelding van een deugdelijke motivering, door betrokkene beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift is zes weken. Er kan gebruik worden gemaakt van een webformulier voor Veilig Mailen. Er is griffierecht verschuldigd. Zie www.raadvanstate.nl/studentzaken.